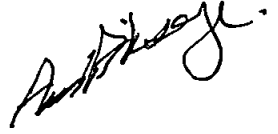

21/11/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Uzm. Dr. Hüseyin Avni AKSOY
Karabük Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 22 Kasım 2022	Esas No: 2/4744

GEREKÇE

Devlet yönetiminin yasal hükümlere göre örgütlenmesi ve işleyişinin yasal kurallara dayalı olması, hukuk devleti olmanın en önemli kriteridir.

Davranış kurallarını belirleyen ve uyulması öngörülen kurallar, yönetim geleneğinin bir parçası olmuş ve protokol kurallarına dönüşmüştür.

Protokol kuralları zaman içerisinde kamusal alanın geneline yayılmış, tüm kurum ve kuruluşlar ile bu kurum ve kuruluşlarda görev alan yönetici konumunda olsun ya da olmasın tüm memurlar için uyulması gereken temel kurallar halini almıştır.

Protokol kuralları devletler, uluslararası kuruluşlar ve bürokratik kuruluşların saygınlığı açısından son derece önem arz etmektedir.

Bu derece önem arz eden protokol kurallarından bazıları zaman içerisinde hukuki metinler içerisinde de yer alarak yasal nitelik kazanmıştır.

Protokol listesinde yer alacak kişilerin, protokoldeki yerlerinin ve protokol kurallarının da kanunlaştırılması gerekmektedir.

Maalesef ki ülkemizde, yıllarca halkımıza hizmet etmiş, emek vermiş sonrasında görevinden emekliye ayrılmış çok değerli TBMM üyelerine protokol listesinde yer verilmemekte, törenlere katılımlarda kişiler değersizleştirilmekte, oturma planında isimleri dahi yer almamaktadır.

Bu kanun teklifimle:

- 1- İllerdeki ulusal ve resmi bayramlarla, her türlü düzenlenen resmi törenlerde protokol sıralamasında validen sonra, soyadı sırasına göre aktif milletvekilleri, ardından da milletvekilliği sona eren TBMM üyelerinin gelmesi,
- 2- Türkiye Cumhuriyeti Devleti aidiyet duygusunu arttırmak, protokole katılacak olan isimlerin tanınmışlığı ve saygınlığı ile halk katılım sayısını çoğaltmak ve Türkiye Cumhuriyetine yakışır Ulusal ve Milli Bayramlar ve resmi törenlerde düzenlenen etkinliğin coşkusunu arttırmak,
- 3- Ülkemizde uygulanan protokol kuralları ve protokol listesi, kişi veya kişilerin inisiyatif ve düzenine bırakılmadan mevcut il protokol listelerinin revize edilerek, belirli maddelerle '**İl Protokol Kanunu**' adı altında düzenlenmesi ve tüm illerde aynı protokol listesi ve kurallarının uygulanması amaçlanmaktadır.

İL PROTOKOL KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Genel İlkeler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; resmî bayram günleri ile bu Kanunda belirlenen özel günlerde yapılacak tören ve kutlamalarda uygulanacak protokol ve öndegelim sıralamasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Kanun; Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı, Zafer Bayramı ile mahallî kurtuluş günleri, Atatürk günleri ve tarihî günlerde yapılacak tören ve kutlamaları kapsar.

Tören ve kutlama ilkeleri

MADDE 2- (1) Cumhurbaşkanının bulunduğu taşra tören ve kutlamalarında Başkent programı uygulanır.

(2) Dış temsilciliklerde yapılacak tören ve kutlamalar Dışişleri Bakanlığı Protokol Genel Müdürlüğünce verilecek talimata göre düzenlenir.

(3) Merkezinde birden fazla ilçe bulunan illerde ve bu ilçelerde tören ve kutlamalar, il tören komitesinin hazırlayacağı programa göre yapılır.

(4) Başkent dışında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya bakanların törene katılması durumunda;

a) Cumhuriyet Bayramı ve Zafer Bayramı tebriklerini, mahallî mülki idare amiri ile birlikte kabul eder ve önde yer alırlar.

b) Şeref tribününde mahallî mülki idare amirinden önce yer alırlar; bu durumda ekli (2) sayılı listede yer alan kişilere şeref tribününün durumuna göre mahallî mülki idare amiri ve belediye başkanından sonra sıra ile yer verilir.

c) Tören geçişini mahallî mülki idare amiri ve belediye başkanı ile birlikte şeref tribününde ayakta kabul ederek selamlar; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının katılmadığı, birden fazla bakanın bulunduğu durumlarda bakanlık adına göre alfabetik sırada önde olan Bakan selamlamaya katılır.

ç) Tensipleri halinde çelenkleri mülki idare amiri ve belediye başkanı ile diğerlerinden önce konulur.

(5) Çelenkler, bayramın bitim saatinde ilgili kurumun mensupları tarafından tören yapılmadan kaldırılır. Aksi hâlde belediye görevlileri veya kolluk tarafından tören yapılmadan kaldırılır.

(6) Bayramların dışında anıtlara çelenk koymak isteyen kuruluş, kişi veya kişi toplulukları kırk sekiz saat önceden mülki idare amirinden izin almak zorundadır. İzin alınmadan konulduğu görülen çelenkler, kolluk tarafından kaldırılır.

(7) Hava muhalefeti gibi zaruri hâllerde, bayram programının bir kısmının veya tamamının en kısa sürede yapılmak üzere ertelenmesine mülki idare amirince karar verilir.

(8) Bayramın başlangıç ve bitiş saatleri arasında resmî kurumlar bayraklarla donatılır.

Tören ve kutlama komitelerinin oluşumu ve görevleri

MADDE 3- (1) Başkentte;

a) Cumhuriyet Bayramı törenleri programının hazırlanması ve uygulanması Dışişleri Bakanlığı Protokol Genel Müdürlüğünce, İçişleri Bakanlığıyla koordine edilerek yürütülür.

b) Zafer Bayramı törenleri, Dışişleri Bakanlığı Protokol Genel Müdürlüğünce, Genelkurmay Başkanlığıyla koordine edilerek yürütülür.

(2) İl ve ilçelerde resmî bayram günleri, mahallî kurtuluş günleri, Atatürk günleri ve diğer tarihî günlerde yapılacak tören ve kutlamalar, vali veya görevlendireceği vali yardımcısı veya kaymakamın başkanlığında; belediye başkanlığı, emniyet müdürlüğü, milli eğitim

müdürlüğü, gençlik ve spor müdürlüğü ile mülki idare amirince uygun görülecek diğer kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla oluşan komite tarafından düzenlenir.

(3) Tören ve kutlama programı illerde valinin, ilçelerde kaymakamın onayı ile yürürlüğe girer.

(4) Tören ve kutlama komitelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Resmî bayram günleri ve tarihî günlerin, anlam ve önemine uygun olarak halkın azami derecede katılımı ve coşkuyla kutlanmasını sağlamak, milli onur gereklerine uygun tören ve kutlama programlarını hazırlamak ve uygulanacak genel esasları belirlemek.

b) Kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının bu konuda yapacakları faaliyet ve hizmetlerde koordinasyon ve birliği sağlamak.

Öndegelim sıralaması ilkeleri

MADDE 2- (1) Ankara ilinde gerçekleşen tören ve kutlamalarda ekli (1) sayılı listede yer alan öndegelim sıralaması uygulanır.

(2) İllerde ekli (2) sayılı listede yer alan öndegelim sıralaması uygulanır.

(3) Ekli (1) sayılı listede yer alan kişilerin ilde bulunması hâlinde bunların yeri mülki idare amirince Başkent Öndegelim Sıralaması esas alınarak belirlenir.

(4) İlçelerde öndegelim sıralaması ildeki sıraya göre belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Resmî Bayram Günü Törenleri

Cumhuriyet Bayramı törenleri

MADDE 4- (1) Türkiye'nin içinde ve dışında Devlet adına yalnız Cumhuriyet Bayramı günü tören yapılır. Bayram 28 Ekim günü saat 13.00'te Başkentte yapılan yirmi bir pare top atışı ile başlar ve 29 Ekim günü saat 24.00'te son bulur.

(2) Cumhuriyet Bayramı törenleri aşağıdaki şekilde uygulanır:

a) Başkentte Cumhuriyet Bayramı törenleri:

1) Anıtkabir'e Cumhurbaşkanı tarafından çelenk konulur ve İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

2) Cumhurbaşkanı tarafından Cumhurbaşkanlığında tebrikler kabul edilir.

3) Cumhurbaşkanı tarafından törene katılanların ve halkın bayramı kutlanır.

4) İstiklal Marşı ile bayrağın göndere çekilmesini müteakip tören geçişi ve programda yer alan diğer faaliyetler uygulanır.

5) Cumhuriyet Bayramı kabul töreni Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.

b) Başkent dışında Cumhuriyet Bayramı törenleri:

1) Atatürk anıt veya büstüne mülki idare amiri ve belediye başkanı tarafından çelenk konulur. Mahallin en büyük mülki idare Amirliğine ait çelenk anıtın alt kaidesinin tam ortasına, belediyeye ait çelenk ise soluna konulur. Çelenk konulduktan sonra İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

2) Mülki idare amiri tarafından tebrikler, ekli (2) sayılı listede yer alan sıraya göre makamında kabul edilir.

3) Mülki idare amiri tarafından, belediye başkanıyla birlikte, törene katılanların ve halkın bayramı kutlanır, İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

4) Mülki idare amiri tarafından bayramın anlam ve önemini belirten konuşma yapılır.

5) Tören geçişi mülki idare amiri ve belediye başkanı tarafından şeref tribününden selamlanır.

6) Programda yer alan diğer faaliyetler uygulanır.

7) Cumhuriyet Bayramı kabul töreni vali tarafından düzenlenir.

Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenleri

MADDE 5- (1) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 23 Nisan günü saat 08.00'de başlar ve saat 24.00'te son bulur.

(2) Milli Eğitim Bakanı, günün anlam ve önemini belirten mesajını yazılı ve görsel basın aracılığıyla bildirir.

(3) Milli Eğitim Bakanı bir il törenine katılır.

(4) Atatürk anıt veya büstüne milli eğitim müdürlüğü tarafından çelenk konulur. Çelenk konulduktan sonra İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

(5) Kutlama komitelerince hazırlanan programda yer alan diğer faaliyetler uygulanır. Programda tören geçişi ve tebriklere yer verilmez.

Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı törenleri

MADDE 6- (1) Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı 19 Mayıs günü, Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'da karaya çıktığı saat olan 07.00'de başlar ve saat 24.00'te son bulur.

(2) Gençlik ve Spor Bakanı, günün anlam ve önemini belirten mesajını yazılı ve görsel basın aracılığıyla bildirir.

(3) Gençlik ve Spor Bakanı bir il törenine katılır.

(4) Atatürk anıt veya büstüne gençlik ve spor müdürlüğü, bulunmaması hâlinde mülki idare amirinin görevlendireceği bir müdürlük tarafından çelenk konulur. Çelenk konulduktan sonra İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

(5) Kutlama komitelerince hazırlanan programda yer alan diğer faaliyetler uygulanır. Programda tören geçişi ve tebriklere yer verilmez.

Zafer Bayramı törenleri

MADDE 7- (1) Zafer Bayramı, 30 Ağustos günü saat 07.00'de başlar ve saat 24.00'te son bulur. Saat 12.00'de Başkentte yirmi bir pare top atışı yapılır.

(2) Zafer Bayramı törenleri aşağıdaki şekilde uygulanır:

a) Başkentte Zafer Bayramı törenleri:

1) Anıtkabir'e Cumhurbaşkanı tarafından çelenk konulur ve İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

2) Cumhurbaşkanı tarafından Cumhurbaşkanlığında tebrikler kabul edilir.

3) Cumhurbaşkanı tarafından törene katılanların ve halkın bayramı kutlanır.

4) İstiklal Marşı ile birlikte bayrağın göndere çekilmesini müteakip tören geçişi ve programda yer alan diğer faaliyetler uygulanır.

5) Zafer Bayramı kabul töreni Cumhurbaşkanı tarafından düzenlenir.

b) Başkent dışında Zafer Bayramı törenleri:

1) Atatürk anıt veya büstüne mülki idare amiri ve belediye başkanı tarafından çelenk konulur. Mahallin en büyük mülki idare Amirliğine ait çelenk anıtın alt kaidesinin tam ortasına, belediyeye ait çelenk ise soluna konulur. Çelenk konulduktan sonra İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

2) Mülki idare amiri, belediye başkanıyla birlikte tebrikleri ekli (2) sayılı listede yer alan sıraya göre makamında kabul eder.

3) Mülki idare amiri tarafından, belediye başkanıyla birlikte törene katılanların ve halkın bayramı kutlanır, İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.

4) Tören geçişi mülki idare amiri ve belediye başkanı tarafından şeref tribününden selamlanır.

5) Programda yer alan diğer faaliyetler uygulanır.

6) Zafer Bayramı kabul töreni vali tarafından düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tarihî Günlerdeki Törenler

Mahallî kurtuluş günleri, Atatürk günleri ve diğer tarihî günler

MADDE 8- (1) Mahallî kurtuluş günleri, Atatürk günleri ve diğer tarihî günlerin kutlama faaliyetleri; Başkentte Ankara Valiliği, Başkent dışında valilikler ve kaymakamlıklarca oluşturulacak kutlama komiteleri tarafından belirlenir. Programda, günün anlam ve önemine uygun olarak yapılacak bilimsel toplantı, konferans, sergi, yarışma, tiyatro, halk oyunları, gösteriler ve konser gibi faaliyetler yer alır. Programda tören geçişi ve tebriklere yer verilmez.

Yürürlük

MADDE 9- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

BAŞKENT ÖNDEGELİM SIRALAMASI

1. TBMM Başkanı
2. Cumhurbaşkanı Yardımcısı
3. Anayasa Mahkemesi Başkanı
4. Eski Cumhurbaşkanı
5. Yargıtay Birinci Başkanı
6. Danıştay Başkanı
7. Bakanlar (bakanlık adlarının alfabetik sırası ile)
8. TSK Genelkurmay Başkanı
9. TSK Kuvvet Komutanları
10. Orgeneraller ve Oramiraller
11. YÖK Başkanı
12. Ana Muhalefet Partisi Başkanı
13. TBMM Başkan Vekilleri
14. TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Başkanları
15. TBMM Kâtip Üyeleri ve İdare Amirleri
16. TBMM'de Temsil Edilen Siyasi Partilerin Genel Başkanları
17. TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partiler Grup Başkanları Ve Başkan Vekilleri
18. TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Başkan Yardımcıları
19. TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Sekreterleri
20. TBMM Üyeleri
21. TBMM Eski Üyeleri (alfabetik sıraya göre)
22. Sayıştay Başkanı
23. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı
24. Türkiye Barolar Birliği Başkanı
25. Danıştay Başsavcısı
26. Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili
27. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı
28. Anayasa Mahkemesi Üyeleri
29. Yargıtay Birinci Başkan Vekilleri
30. Danıştay Başkan Vekilleri
31. Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkan Vekili
32. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı Vekili
33. Yüksek Seçim Kurulu Başkanı
34. Yüksek Hakem Kurulu Başkanı
35. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri
36. Millî İstihbarat Teşkilâtı Başkanı
37. Devlet Denetleme Kurulu Başkanı
38. Strateji ve Bütçe Başkanı
39. Savunma Sanayii Başkanı
40. İletişim Başkanı
41. Diyanet İşleri Başkanı
42. Devlet Arşivleri Başkanı
43. Milli Saraylar İdaresi Başkanı
44. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı

45. TBMM Genel Sekreteri
46. Cumhurbaşkanlığı Ofis Başkanları
47. Bakan Yardımcıları
48. Kamu Baş Denetçisi
49. Ankara Valisi
50. Ankara'daki Üniversitelerin Rektörleri
51. Ankara Garnizon Komutanı
52. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı
53. Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulu Başkan Vekilleri
54. Yükseköğretim Kurulu Üyeleri
55. Korgeneraller/Koramiraller
56. Atatürk, Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı
57. Radyo Ve Televizyon Üst Kurulu Başkanı
58. Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı
59. TC. Merkez Bankası Başkanı
60. Rekabet Kurumu Başkanı
61. Özelleştirme İdaresi Başkanı
62. Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı
63. TBMM Genel Sekreter Yardımcıları
64. Tümgeneraller/Tümamiraller
65. Yargıtay Daire Başkanları ve Üyeler
66. Danıştay Daire Başkanları ve Üyeler
67. Sayıştay Daire Başkanları ve Üyeler
68. Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu Başkanı
69. TÜBİTAK Başkanı
70. Ankara'daki Üniversitelerin Rektör Yardımcıları
71. Yüksek Seçim Kurulu Üyeleri
72. Devlet Denetleme Kurulu Üyeleri
73. Kamu Denetçiliği Kurumu Denetçileri
74. Tuğgeneraller/Tuğamiraller
75. YÖK Genel Sekreteri
76. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı
77. Anadolu Ajansı Genel Müdürü
78. TRT Genel Müdürü
79. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürü
80. Vakıflar Genel Müdürü
81. Tapu ve Kadastro Genel Müdürü
82. Bakanlık Genel Müdürleri
83. Ankara'daki Üniversitelerin Fakültelerinin Dekanları ve Yardımcıları
84. Ankara'daki Kamu Kuruluşu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Başkanları
85. Sivil ve Askeri Dernek Başkanları

(2) SAYILI LİSTE

BAŞKENT DIŞINDAKİ İLLERDE ÖNDEGELİM SIRALAMASI

1. Vali
2. TBMM Üyeleri
3. TBMM Eski Üyeleri (alfabetik sıraya göre)
4. Mahallin En Büyük Komutanı, General ve Amiraller, Garnizon Komutanı,
5. Büyükşehir Belediye Başkanı, Bakan Yardımcısı, İl Belediye Başkanı
6. Cumhuriyet Başsavcısı, Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanı, Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemesi Başkanları, Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı, İdare ve Vergi Mahkemeleri Başkanları, Üniversite Rektörleri, Baro Başkanı
7. Vali Yardımcıları, Kaymakamlar, İl Genel Kolluğunun En Üst Amirleri, İl Genel Meclisi Başkanı ile İlçe Belediye Başkanları
8. Rektör Yardımcıları, Fakülte Dekanları, Enstitü ve Yüksekokul Müdürleri,
9. Genel ve Özel Bütçeli Kuruluşların Üst Yöneticileri
10. Valilikçe Belirlenecek Sayıda Silahlı Kuvvetler Mensupları
11. Hakimler, Savcılar, Noter Odası Başkanı
12. İktidar Partisi, Ana Muhalefet Partisi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grubu Bulunan Diğer Partilerin (alfabetik sıraya göre) İl Başkanları
13. Dekan Yardımcıları, Enstitü ve Yüksekokul Müdür Yardımcıları
14. Bakanlıkların Bölge ve İl Teşkilatındaki Amir, Başkan ve Müdürleri (bakanlık adlarının alfabetik sırası ile), İl Milli Eğitim Müdürlüğünce Belirlenecek İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Müdürleri
15. Kamu Bankalarının Müdürleri, Kamu İktisadi Teşekkülleri ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Üst Yöneticileri
16. Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grubu Bulunmayan Siyasi Partilerin İl Başkanları (alfabetik sıraya göre)
17. İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Üyeleri
18. İldeki Mesleki Kuruluşların ve En Fazla Üyeye Sahip Basın Kuruluşunun Temsilcileri
19. Özel Banka Müdürleri
20. Kamu Yararına Çalışan Dernek Başkanları, Cumhurbaşkanınca Vergi Muafiyeti Tanınan Vakıf Başkanları